

Szerkesztési iroda:

Nagybecskerek,
Zápolya-utca 1-ső szám,
hová a lap szellemi részét illető
minden közlemény intézendő.

Kiadóhivatal:

Pleitiz Fer. Pál könyvnyomdája
Nagybecskerek, Zápolya-utca 1.
hová a hirdetések, az előfizeté-
sek és a lap szétküldésére vo-
natkozó felszólalások intézendők.

Telefon 21. szám.

TORONTÁL

POLITIKAI NAPILAP.

Főszerkesztő: Dr. BRÁJER LAJOS.

Előfizetési árak:

Egész évre ———— 24 kor
Félévre ———— 12 :
Negyedévre ———— 6 :
Egy óra ———— 2 :
— Egyes szám ára 8 fill. —

Hirdetések

a kiadóhivatalban fogadtatnak el.
Azonkívül az összes hirdetési
irodáknban.

Megjelenik

vasár- és ünneppapok kivételével
mindennap délután 5 órakor.

Nagybecskerek, 1909.

XXXVIII. évfolyam 216. szám.

Csütörtök, szeptember 23.

A diplomás proletárok.

— szeptember 23.

A diploma és ennek proletárjairól
szól megint az irás.

Tegnap ugyanis letartóztattak egy
ügyvédet sikkasztás miatt. Nem közönséges
sikkasztásról van szó, hanem olyanról, a
melynek ügyes fiskális kevés fáradsággal
törvényes színezetet tud adni, úgy, hogy
még a hajaszála se görbülhet meg miatta.
Rajtaveszteni csak azok az ügyvédek szok-
tak, akik zavarukban maguk árulják el a
bűntudatukat.

A letartóztatott ügyvéd semmi egyebet
nem csinált, csak „leszámolt”. Ez azt je-
lenti, hogy a kliensei részére befolyt ösz-
szegeket magának tartotta meg költség-
megtérítés címén.

Látni való ebben a szerencsétlenül
végződött karrierben a tragikum, de ez az
egyéni bukás nem olyan megdöbbentő,
mint az a végzetesen elharapózó prole-
táriátus a diplomás emberek között, amely
igen sok embert sodor az erkölcsi bu-
kás felé.

Bizonyosra lehet venni, hogy a leg-
több fiatal fiskális gyönyörű idealizmussal
nyitja meg az irodáját. Ugy érzi, hogy
szébb emberi hivatás nincs, mint meg-
védelmezni az igazságos érdekeket a
haszonlesés támadásaival szemben. Dehog-
y is gondol ő akkor arra, hogy a hozzá
folyamodó embereket megnyuzza. Hiszen
ha hozzá folyamodnának, elegenden sokan,
akkor valamit is megmenthetne érettebb
korára is a fiatalos idealizmusból. De az a
baj, hogy kevés kliens jelentkezik.

Kevés pályán olyan késhegyig menően
kiengesztelhetlen a kenyérharc, mint az
ügyvédi pályán. Roppant sokan vannak és
mindegyik érzi, hogy neki jussa van a
gondtalan élethez, az uri élethez, évi tize-
ezer forint jövedelemhez legalább. Ámde
a tizezer forintokat mások keresik meg,
az öregebbek, a rutinizottabbak; a
kezdőknek keservesen kell küzdeni a meg-
élhetésért.

Sokan becsületesen meg is állják ezt
a harcot, soknak nincs türelme hozzá,
hogy sorsuk kedvezőbb fordulását be-
várják. Ezek aztán kliensek után futkos-
nak és ha egyet valahol megkaparintanak,
a kezeikből többé ki nem eresztik. Föl-
peres, alperes, nekik mindegy: mind a
kettő áldozat.

Ezek azok az ügyvédek, akik egy
hatvan koronás keresetet úgy tudnak érté-
kesíteni, hogy kétszáz korona költségbe
verik miatta az alperest. A kétszáz korona
az ügyvédé, a hatvan korona azonban nem
mindig a fölperesé. Rendszerint ez is rá-
megy a költségre.

Ugyancsak ezek az ügyvédek azok,
akik a fölperes pénzével rendszerint, vagy
csak hónapok múlva számolnak el, vagy
sohasem. Olcsóbb pénzhez sohse juthat-
nak és különösen azok az ügyvédek tud-
ják nagy haszonnal értékesíteni, akik
pénzzel dolgoznak.

Az a sajnálatos, hogy ezek a prole-
tárius ügyvédek legtöbbször szegény em-
bert fognak áldozatul. A gazdag okosabb
és nem megy lépre. A szegény ember
örül, ha akad ügyvéd, aki az apró cseprő
kis pörét elvállalja. A szegény ember
bátoratlanabb és ügyefogyottabb is, mint
a gazdag és azzal könnyen bánik el az
ügyvédi furfang.

Sajnos az ügyvédi kamarák nem
bánnak el elég szigorúan ezekkel az ügy-
védekkel. Nem azért, mert nem törődnek
a visszaélésekkel, de inkább azért, mert
féltek a testületi tekintélyt és azt hiszik,
ha fegyelmi ítélettel bélyegeznek meg egy-
egy visszaélést, akkor ők maguk erősítik
meg a közvéleményben az ügyvédség iránt
nem tulságosan kedvező hangulatot.

Pedig hát inkább az ellenkezője áll
és ez a hangulat éppen azért olyan ked-
vezőtlen, mert azt tapasztalja a közönség,
hogy az ügyvédek a fegyelmi alul egy-
szerűen kibujnak.

Annyi sokféle csomóval kötötték ma-
gukat az ügyvédek a társadalom érdekei-
hez, hogy a társadalom semmiféle rétegé-
nek a proletáriátusa nem okozhat annyi
ártalmat, mint éppen az ügyvédi prole-
táriátus, amelyet terjeszkedésében meg-
állítani a kamarák kötelessége volna.

Az ország tudósai Nagybecskereken.

— Előkészületek a földrajzi kongresszusra. —

Nagybecskerek, szept. 23.

Már csak két nap választ el bennünket
attól a nevezetes eseménytől, hogy az ország
tudósai a földrajzi társaság vándorgyűlése alkal-
mából idegyűlnek Nagybecskerekre.

Nagybecskerek város közönsége természe-
tesen egyre fokozódó érdeklődéssel tekint a
földrajzi kongresszus elé, amely első ilyen or-
szágos kongresszus Nagybecskereken. De nem-
csak Nagybecskerek város közönsége várja a
kittinő vendégeket, hanem számosan berándulnak
ez alkalommal a környékről, valamint a vár-
megye más vidékeiről is s így előreláthatólag
élénk és mozgalmas napjai lesznek Nagybec-
kerekeknek.

A kulturegyesület elnöksége és a város
vezetősége együttes erővel készül a vendégek
fogadtatására s az előkészítő munkálatokról ma
a következőket jelenthetjük:

A vándorgyűlés programja.

Cholnoky Jenő egyet. tanár, a föld-
rajzi társulat főtitkára a vándorgyűlés hivatalos
programját ma közölte a kulturegyesület elnök-
ségével. E szerint

a szept. 26-án a vármegyeház nagytermé-
ben d. e. 10 órakor tartandó diszülés sorrendje:

1. Elnöki megnyitó, mondja dr. Lóczy
Lajos elnök.

2. Üdvözlések.

3. Titkári jelentés: „A magyar alföld tudomá-
nyos tanulmányozásának célja”. Elmondja dr.
Cholnoky Jenő főtitkár.

4. Dr. Havass Rezső alelnök előadása:
„A trializmus földrajzi szempontból.

Délután 4 órakor a vándorgyűlés tagjai
megtekintik a város nevezetességeit Burget
József, Streitmann Antal főgimn. tanárok
és dr. Cholnoky Jenő vezetésével.

Este 8 órakor előadás a városi színházban
vetített képekkel. Előadó: Bánó Jenő mexikói
főkonzul. Előadásának tárgya Mexico. A képeket
Szeneas Adolf polg. isk. tanár vetíti.

Cholnoky Jenő levele.

Dr. Cholnoky Jenő egyet. tanár, a
társaság főtitkára, a kiváló tudós, a vándor-
gyűlés alkalmából a következő szellemes és
szép levelet intézte lapunk szerkesztőjéhez:

Igen tisztelt szerkesztő ur:

Nagybecskerekre hívta meg az idén a
Magyar Földrajzi Társaság vándorgyűlését a
Torontálvármegyei Közművelődési egyesület.
Örömmel fogadtuk el ezt a szives meghívást,
mert Nagybecskerek és vidéke Társaságunk igen
sok tagja előtt meglehetősen ismeretlen; volná-
nak állítólag olyanok is, akik, ha nem volna
ötkoronás a világon, nem is tudnák, hogy a
világon van. De ezt csak a rosszmájúak mond-
ják, én nem hiszem.

Annyi bizonyos, hogy szeptember hó 25-én
este 5 óra tájban néhányan, talán harmincan
Nagybecskerekre érkezünk s ott bemutatkozunk
a város intelligens közönségének. Be akarjuk
mutatni, hogy mi a célja a Földrajzi Társaság-
nak, különösen pedig mi a célja az Alföld tudomá-
nyos tanulmányozásának. Meg akarjuk mu-
tatni, hogy a földrajz művelése elsőrendű fontos-
ságu dolog az általános műveltség terjesztésére,
sőt mi több, lehetetlen az Alföld, tehát a leg-
törzsközebb magyarság gazdasági fellendülését
reális alapon előmozdítani, ha a gyakorlati tény-
kedést a legmodernebb és legbehatóbb tudomá-
nyos tanulmányozás nem előzi meg. Magyar-
országon ugyan rendszeren előbb csinálnak vala-
mit, aztán amikor nem sikerült, akkor veszik a
dolgot tanulmányozás alá. Nemcsak az intéző
körök, hanem minden egyes magyar embernek
közös hibája ez. Mi nem szeretünk orvost
fizetni, nem szeretjük a szakértőket hívni s ha
hívjuk is őket, akkor is rendszeren éppen az el-
lenkezőjét tesszük, mint amit mondanak. Csak
amikor összedől az építmény, stb., akkor fizet-
jük duplán azt a szerencsés szakértőt, aki ki-
mutatja, hogy az építmény nem összedől, hanem
összerogyott. Mi előbb házassodunk, aztán
vesszük csak a feleségünket tanulmányozás alá.
Az igaz, ha előbb tanulmányoznánk, akkor jól
megapadna a házasságkötések statisztikája.

Nos hát, mi előbb akarjuk megismerni az
Alföldet, mielőtt megállapítanánk azokat a leg-
helyesebb módokat, amelyek szerint az Alföld
legtökéletesebb gazdasági kihasználása lehet-
séges.

De nagy nemzeti dicsőségre is törekszünk.
Azt akarjuk, hogy a mi Alföldünk legyen a világ
legjobb ismert területe s ezzel megmutassuk
a németnek, hogy vagyunk olyan legények, mint
ők. Ezt már a Balaton tudományos tanulmányo-
zásával megmutattuk, mert a legelső német föld-
rajzi folyóirat kénytelen volt elismerni, hogy
ehhez fogható tudományos tanulmányozás
Németországban nincs. Aztán ennek nyomán fel-
is lendült a Balaton-vidék, mintha Amerikában
volna. Pedig az eredménynek még csak körül-
belül a fele jelent meg. Ha egészen készen lesz,
egész kis könyvtár lesz belőle.

Nagybecskereken megismertetjük ezeket a
a dolgokat, meg a modern földrajzot a város
intelligens közönségével. Tessék kiírni becses
lapjába, hogy nem beszélünk a szürke tudomány
nyelvén. Ertheletlenül beszélni csak azok szok-
tak, akik attól félnek, hogy különben nem tart-
ják őket tudósoknak. Az igaz, hogy ma még ná-
lunk azt, aki érteimesen beszél, nagyon könnyen

RÓZSA KÁVÉHÁZ

TELJESEN UJONNAN ÁTALAKITVA

MEGNYITÁS MA, SZEPTEMBER HÓ 23.

BENETH KAROLY, SZÁLLODÁS.

le szokták fujni azzal, hogy ez nem tudományos értekezés, hanem népszerűiskedés. De ezzel nem kell törődni, ma már a nagy világ tudósai vete- kednek azon, hogy a legnehezebb dolgokat is könnyedén, közérthetően mondják el.

Igérjük tehát, hogy lehetőleg nem leszünk unalmasak s mindig figyelemmel leszünk a hölgyekre is, a kiket talán nem teszünk ki túlságosan nagy megpróbáltatásoknak, ha azt kívánjuk tőlük, hogy esetleg egy óra hosszat is szótlánul — szótlánul! — üljenek egy helyen.

Láttam én a becskerekai hölgyeket s bizonyos vagyok benne, hogy szebb és kedvesebb hölgykoszoru alig halgatta meg előadásainkat. A kalapoknak izlésesen mérsékelt formáiból pedig arra következtetek, hogy képesek lesznek érdek- lődéssel figyelni az előadásokra.

A mi sok beszédünket rendszeren a banketten szokták a helybeliek visszabosszulni, t. i. akkor annyi tósztot szoktunk kapni, hogy a fülünk sem igen látszik ki belőle. A tósztaradatnak azonban rendszeren a főtitkár szokott azzal véget vetni, hogy kijelenti, hogy a vándorgyűlésen csakis a társaság rendes vagy egyéb tagjainak van joga felszólalni s aki beszélni akar, az kénytelen belépni a társaság tagjai közé. És pedig lehet ren- des tag, ha évenként 10 koronát fizet, lehet alapító tag, ha 200 koronát fizet és lehet pártoló tag, ha 1000 koronát fizet egyszersmindenkorra. A rendes tagok legfeljebb tíz percig beszélhetnek, az alapítók 30 percig, a pártolókat elhallgatjuk egész estig.

A város környékén 26-án délután teendő sétánkra nem hívjuk meg a laikusokat. Ott igazán tudományos viták fognak elhangzani s ott nem lehet arra törekedni, hogy ékes szavakkal fejezzük ki gondolatainkat. Másnap azonban a laikusok is élvezni fogják a szép látványokat a tudomány világában. Azért oda minden intelligens urat és hölgyet szívesen látunk.

Legyen szíves Tisztelt Szerkesztő ur ezeket a dolgokat valamiképpen Nagybecskerek értelmes közönségének tudomására hozni s felkérni őket, hogy minél nagyobb számban keressék fel az előadásokat. Délelőtt 10 órakor a vármegyeház nagytermében, este pedig 8 órakor a színházban lesz előadás.

Ha ezt a szíveséget megteszi a Szerkesztő ur, akkor jutalmul megengedjük, hogy anélkül, hogy tagnak beiratkoznék (ugy sem fizetné a tag- díjat), mondhat egy tíz perces tósztot a banketten.

Kiváló tisztelettel

Dr. Cholnoky Jenő,
főtitkár.

Ujabb jelentkezések.

A Magyar Földrajzi Társaság titkársága ma újabb a következő résztvevőket jelentette be a vándorgyűlésre:

Gonda Béla miniszteri tanácsos,

Pitter Tivadar m. kir. t. képviselő,

Dr. Massány Ernő meteorológiai intézeti asszisztens,

Dr. Lasz Samu és

Dr. Pinkert Ede főgimnáziumi tanárok.

Bánó Jenő előadása.

A vándorgyűlésnek tudvalevőleg egyik ki- magasló és érdekes pontja Bánó Jenő mexikói főkonzul előadása lesz a városi színházban va- sárnap este 8 órakor. A kiválóan értékes tuda- mányos előadást a kultúregyesület a közönség legszélesebb rétegének hozzáférhetővé igyekezett tenni s azért a földszinti ülőhelyeket, másod- emeleti páholyokat és a karzati helyeket díj- talanul bocsátotta a közönség rendelkezésére. Ezeket a jegyeket, azoknak, akik előjegyezték magukat, holnap és holnapután adja ki a kultur- egyesület titkára a „Torontál” szerkesztőségében. A színházba csak jeggyel lehet bejutni.

852(4)—71

LÁZ

és egyéb gyengítő betegségek után a teljes egész- ség gyors visszanyerésére a

Scott-féle csukamájolaj Emulsio

biztosan kipróbált szer.

Az Emulsio vásárlá- sánál a SCOTT-féle módosított védjegyét (a halászt) kérjék figyelembe venni.

Kellemes ízű és könnyen emész- tethető és ennélfogva sokan vehetik, akik más szereket nem tudnak be- venni.

A SCOTT-féle EMULSIO

azonkívül sokkal hatásosabb is. A tisztaság ideálja.

A SCOTT-féle EMULSIO a legkiválóbb.

Egy eredeti üveg ára 2 kor. 50 fill.

Kapható minden gyógyszerárban.

HIREK.

Tájékoztató.

A fürdő (telefon 118. sz.) minden nap reggel 6 órá- tól kezdve az urak részére nyitva van; hölgyek részére minden hétfő, szerda és pénteken déltől 1/2 óráig délután. Ugyanazon napokon este 5-től 7 óráig urak részére is. Völgyi hölgyek részére minden nap délelőtt 1 óráig. A kádfürdő reggeltől este 7-ig nyitva marad. Zuhanyfürdő minden nap délután.

Szeptember 25., 26. 27. A Magyar Földrajzi Társaság vándorgyűlése.

Október 3. Nagybecskerek kerékeskedők egylete közgyűlése.

Október 4. A közg. biz. ülése.

Október 11. Őszi rendes közgyűlés.

— Személyi hir. Botka Béla főispán óléczi birtokáról ma Nagybecskerekre érkezett.

— Jom kippur. Szombaton üli a zsidóság legnagyobb ünnepe: A szombatok szombatját, a jom kippurt. Ezen a napon szünetel minden nyilvános és házi munka. Sunyargatják a testet és egész napi fohászokodás által megtisztul a lélek. Az engesztelődés napja ez, a melyen az Isten az eltévedettek és visszatérőknek megbocsájt és a halandóknak sorsát megpecsételi. Az ün- nep már pénteken este kezdődik, a mikor az izraelita templomban este 6 órakor lesz a kol nidre-isten-tisztelet.

— A vármegyei közkönyvtár és muzeum.

Torontál vármegye törvényhatósága szeptember 14-iki közgyűlésén tudvalevőleg fölhatalmazta a vármegye alispánját, hogy a rendelkezésre álló fedezet erejéig a „Munkács” épületnek kultur- házzá való átalakítási munkálatait fogatosít- hassa. A vármegye alispánja most írta ki az át- alakítási munkálatokra a versenytárgyalást 149.447 kor. 11 fillér erejéig. A versenytárgyalás, a melyivel a vármegyei közkönyvtár és muzeum fontos kulturintézménye immár a megvalósulás stádiumába jut, október 14-ikén lesz az alispáni hivatalban.

— A felső kereskedelmi iskolai pótérettségi eredménye. A nagybecskerekai állami felső keres- kedelmi iskolában tegnap fejezték be a pót- érettségi vizsgálatokat, a melyen összesen 10 jelölt vett részt, a kik közül 5, nevezetesen: Klader István, Láng Antal, Nikolajevics Gy., Tabacski Mátyás és Wittmann Béla jó sikerrel tették le az érettségüket, míg a másik 5 tanulót 1-1 tantárgyból két hónapra vissza- utasították.

— A kaszinó választmányi ülése. A nagy- becskerekai kaszinó-társulat választmánya tegnap délután Franz J. L. takarékpénztári igazgató elnöklésével ülést tartott, amelyen jelen voltak: Szávics Sándor, Krumenacker Ferenc, dr. Nónay Pál, Králik László, dr. Klein Mór, Balázs József és Tóth István, Rendes tagoknak felvétel- tek: Csathó Lajos kir. közjegyző, dr. Stas- sik Ferenc kir. közjegyző-helyettes és Kele- méri Béla tanár. A választmány ezután el- határozta, hogy a torontálmezei kultúregyesület- nek a Magyar Földrajzi Társaság vándorgyűlése alkalmából rendezendő szeptember 25-iki ismer- kedő estélyére a kaszinó összes teremt díj- talanul átengedi. Ugyancsak elhatározták, hogy a kaszinó tagjai az október 6-iki gyászmisén testületileg képviselve lesznek s hogy a kaszinó ez alkalommal Kiss Ernő szobrát meg- koszorozza.

— A szerb egyházi dalárda új karmestere. A nagybecskerekai szerb egyházi dalárda választ- mánya a napokban Pánics Dániel városi tanácsnok elnöklésével ülést tartott, amelyen a dalárda karmesterének egyhangulag Jelacsics Branislavot választották meg Szabadkáról. A választmány ezenkívül még több belső ügyet is intézett el.

— A Katince-pusztai bérbeadása. Tegnap és tegnapelőtt tartották meg a nagybecskerekai határban fekvő Katince-pusztai bérbeadására vonatkozó árlejtést, amelyen részt vett lovag Asbóth Béla aradi gazdasági felügyelő és Menyhart Károly nagybecskerekai kincstári ispán. Az árlejtésen a felsőmuzslyai, lászárközi és zsigmondfalvai kiscgazdák a részükre kijelölt 67—67 holdnyi területeket parcellánként 50 kor. hasznobérért egy évre bérbe vették, míg a nagybecskerekai kiscgazdák számára kijelölt 1040 holdnyi területből 99 kivételével az összes parcellák 45 koronáért keltek el. Megjegyzendő, hogy a bérlőkre nézve terhes feltételeket a föld- mivelésügyi miniszter elejtette. Itt említjük meg azt is, hogy Meiszner Károly aradi állat- tenyésztési felügyelő a felsőmuzslyai telepések számára 43 darab kiváló minőségű erdélyi tehenet és 32 darab szintén elsőrangú borjut vásárolt,

amelyeket Menyhart Károly kincstári ispán osztott szét a telepesek között, akik a vásárolt tehenekkel és borjikkal nagyon meg vannak elégedve.

— Gyorsíró tanfolyam. Perl Mihály felsőkereskedelmi iskolai és okleveles gyorsíró- tanár október hó 1-től kezdve magyar és német gyorsírási tanfolyamot nyit kezdők és haladók számára. A tanfolyamra jelentkezni lehet Perl Mihály tanárnál.

— A nagybecskerekai függetlenségi párt értekezlete. A nagybecskerekai függetlenségi párt tegnap este 8 órakor a Pest-kávéház helyiségé- ben dr. Kardos Samu országgyűlési képviselő elnöklésével értekezletet tartott, amelyen a füg- getlenségi választópolgárok meglehetősen számmal vettek részt s azonkívül a nagybecskerekai szociáldemokraták is képviselve voltak. Az érte- kezet célja az volt, hogy dr. Várady Imre országgyűlési képviselő még beszámolója előtt ismertesse a bankkérdésben és a választói reform kérdésében elfoglalt álláspontját. Az értekezletet dr. Kardos Samu, a nagybecskerekai függetlenségi párt elnöke nyitotta meg, aki magyar és német nyelven rövidesen vázolta az általános politikai helyzetet, majd felkérte dr. Várady Imrét hogy fejtsse ki álláspontját. Dr. Várady Imre ország- gyűlési képviselő magyar és német nyelven mondott beszédének elején az általános politikai helyzetet vázolta és ismertette, majd a jelenleg előtérben álló két legfontosabb politikai kérdés dolgában, nevezetesen a bank és a választói reform kérdésében elfoglalt álláspontját közölte a választókkal, kijelentvén, hogy ő az önálló nemzeti banknak és az általános választói jognak rendithetetlen híve. A jelen voltak zajos éljenzéssel fogadták Várady beszédét, majd az értekezlet Machalek János indítványára bizalmat szavazott Váradynek. Ezután Oszuszký András a megjelent szocialisták nevében az általános titkos egyenlő és községenként való választói jog mellett emelt szót s annak keresztülvitelét sürgette. Beregszászi József, Hell Károly és Eckstein János felszólalása után az értekezlet véget ért. Itt említjük meg egyszersmind azt is, hogy dr. Várady Imre képviselő október hó 3-án tartja meg beszámolóját Nagybecskereken.

— A temesvári iparkamara alakuló gyűlése. Mint Temesvárról jelentik, a temesvári kereske- delmi és iparkamara tegnap tartotta alakuló köz- gyűlését a kamara tanácstermében Teibisz Károly dr. udvari tanácsos, polgármester elnök- lete alatt. A mindvégig lelkes hangulatban lefolyt közgyűlés — melyen a tagok nagy számban je- lentek meg — elnökké egyhangulag, közfelkiál- tással újból Vest Ede lovag udvari tanácsost választotta meg ezuttal negyedszer. Aelnökök- nek ifj. Krémer Józsefet és Baader Henriket választották meg. Az alakuló gyűlésen torontáli tagok közül a következők voltak jelen: Weisz Izidor, Feketics István, Tóth Ferenc (Nagybec- kerek), Alexics Milutin, Szameth Henrik, Vogen- berger Márton (Pancsova), Bogdán Márkó Mes- singer Zsigmond (Nagykikinda).

— Magánmének megvizsgálása. Nagybec- kerek város jegyzői hivatala ez uton is közhírré teszi, hogy a magánmének megvizsgálását Nagy- becskerek október hó 18-án délután 1 és 2 óra között tartják meg a Vásártéren.

— Leányszöktetés. Mihajlov János szerbeleméri földmives tegnap a nagybecskerekai csendőrségen járt, ahol elpanaszolta, hogy Kurtán Mihály ugyancsak szerbeleméri legény tegnapelőtt este az utcán több társával megleste Draginya nevű 18 éves leányát s az utcán megragadták, kocsira tették s a leányt elrabolták. A csendőrség a vakmerő leányrablótak most mindenfelé keresi.

— Beszüntetett marhazárlatok. A központi főszolgabírói hivatal közhírré teszi, hogy a Zsigmondfalván, Lászárközön és Orlováton előfordult állatbetegségek miatt elrendelt zárlatok feloldottak.

— Rejtélyes gyilkosság. Rejtélyes gyilkosság, történt Ujlak, temesmegyei községben, melynek egy emberélet esett áldozatul. Goru-Nika János községi mezőőr tegnapelőtt, mikor a község határából hazajött, az utcán lelőtte Buzariu Miklós ujlaki földesgazdát. Goru a csendőrség rögtön letartóztatta, de ez tettének indítoka felől megtagadott minden felvilágosítást. Azt beszélik a faluban, hogy Goru szerelmi viszonyt folytatott Buzariu fiatal feleségével és azért lőtte le az asszony férjét, mert ez utjában állott szerelmüknek. Buzariu Miklósnak a golyó mel- lébe hatolt, úgy, hogy rögtön meghalt. Az esetet bejelentették a temesvári királyi ügyészségnek, mely megindította a vizsgálatot.

Színház, irodalom.

* **Polgár Károly nyári szinköre Temesvárott.** Temesvárról jelentik: Polgár Károly szingazgató beadványt intézett Temesvár városához, a melyben arra kér koncessziót Temesvár város tanácsától, hogy Temesvárott a saját költéségén nyári szinkört építhessen, a melyben nyáron át művészi színvonalon álló előadásokat tartana. Polgár kedvezményeket és anyagi támogatást nem kér, csupán a villamos áramot kéri kedvezményes áron, de egyet kiköt: hogy hat év után a nyári szinkört joga legyen állandó színházzá, a temesvári második színházzá fejleszteni.

* **Jó Pajtás.** Sebők Zsigmond és Benedek Elek új képes gyermeklapjának első száma, melyet mindenféle nagy érdeklődéssel vártak, most megjelent s úgy tartalmának bőségével, mint kiállításának szépségével még az ugyancsak felelősségteljes várokozásokot is felülmúlja. Kedves, ötletes címke hamar ismertté fog válni minden gyermekes családban. Az első köszöntő szót nagynevű ösz költőnk, Lévy József mondja egy szép versében a gyermekekhez. A szerkesztőség programja egy minden tekintetben elsőrendű gyermeklap perspektíváját nyitja meg. Rákosi Viktor kedves, vidám történetet mond el, Sebők Zsigmond három cikket is írt: Dörmögő Dörmötör címmel folytatja híres Maczkótörténeteit, tréfás sport-cikket is ad és a magyar gyermekeknek példaképpül állítja Zrinyi a költő gyermekkorát. Molnár Ferenc pompás bohózatot írt, amelyet a gyermekek nemcsak mulatsággal olvasnak, hanem el is játszhatnak, Benedek Elek magyaros izű, nemes lendületű regény közlését kezdi meg. Verset Lipcsey és Lampérth Géza írtak, Schöpflin Aladár pedig a gyermekeknek kedves formában cikket írt a repülőgépekről. A sport-rovatban Mannó Miltiadesz, a híres sportsmann mond el érdekes dolgokat. Érdekes rejtvények egészítik ki a szám tartalmát s bizonyára nagy hatást fognak tenni azok a szokatlannul értékes és nagyszámu díjak, melyek a rejtvények megfejtőinek számára vannak kitűzve. Gazdaságához képest valóban csekély a „Jó Pajtás” előfizetési ára: egész évre 10 korona, félévre 5 korona, negyedévre 2.50 korona. Az előfizetési díj a következő címre küldendő: a „Jó Pajtás” kiadóhivatala, Franklin-Társulat, Budapest, IV., Egyetem-utca 4. Mutatványszámot ingyen küld a kiadóhivatal bárkinek, aki kér.

TÁVIRATOK

A válság.

A kormány lemondása.

Budapest, szept. 23. (A „Torontál” eredeti távirata.) Mint jól értesült forrásból jelentik, a kormány tagjai holnap vagy holnapután újra minisztertanácsot tartanak, amelyből kifolyólag azután Wekerle Sándor miniszterelnök szombaton vagy vasárnap külön audiencián átadja a királynak a kormány lemondását. A képviselőház keddi ülésén azután szintén bejelenti a kormány lemondását. Ugyanaznap a főrendiház is tart ülést, hogy a miniszterelnök bejelenthesse a lemondást.

Más forrásból azt jelentik, hogy a kormány lemondása nem végleges s az egész csak Wekerlének a sakkhuzása, hogy kényszerhelyzetbe hozza a királyt. Mindenesetre azonban a képviselőház szeptember 28-iki ülésén a kormány tagjai már mint lemondott miniszterek jelennek meg és nem is ülnek a miniszteri székekre.

A német császár és a válság. — A bécsi német nagykövet Budapesten.

Budapest, szept. 23. (A „Torontál” ered. táv.) Bécsi politikai körökben érdekes híreket terjesztenek Vilmos német császárnak a magyar válságban való szerepléséről. E hírek szerint a császár anynyira érdeklődik a válság fejleményeiről, hogy megbizta Tschirszky gróf bécsi német nagykövetet, hogy kísérje figyelemmel a magyar válság ügyét, valamint a magyarországi hangulatot s tegyen róla neki beható jelentést. Azt mondják továbbá e hírek, hogy a német császár a morvaországi hadgyakorlatok alkalmával állítólag azt konstata, hogy a közös hadsereg nagyon visszamaradt. Ezért azt szeretné,

hogy a magyar válság mielőbb elintéztessék, hogy a közös hadseregben mutatkozó hiányok pótolhatók legyenek.

E híresztelések az első pillanatra kalandosnak látszanak, azonban az alábbi jelentések valószínűséget kölcsönöznek nekik.

Ugyanis mint a fővárosból jelentik, ma reggel 7 óra 45 perckor Tschirszky gróf bécsi német nagykövet Budapestre érkezett. A nagykövet délelőtt 11 órakor látogatást tett Wekerle miniszterelnöknel, utána pedig Kossuth Ferencnél. A német nagykövet több napig marad Budapesten, azután pedig az országban körutat tesz. Wekerle Sándor miniszterelnök Tschirszky gróf tiszteletére ma este ebédet ad, amelyen részt vesz a kormány valamennyi tagja.

Egy másik forrásból azt jelentik, hogy a függetlenségi pártban kedvezően fogadják a német császárnak a válságban való szerepléséről szóló híreket. A forrás szerint ugyanis a függetlenségi pártban azt hiszik, hogy a német császár az alkotmányos kibontakozást fogja elősegíteni.

Pártértekezletek.

Budapest, szept. 23. (A „Torontál” eredeti távirata.) A képviselőház keddi ülését megelőzőleg az összes parlamenti pártok hétfőn délután értekezleteket tartanak. A függetlenségi párt értekezlete hétfőn este 6 órakor lesz.

Andrássy elutazása.

Budapest, szept. 23. (A „Torontál” eredeti táv.) Andrássy Gyula gróf belügyminiszter ma reggel tiszadobi birtokára utazott, ahonnan csak pénteken tér vissza.

Tisza István Budapesten.

Budapest, szept. 23. (A „Torontál” eredeti táv.) Tisza István gróf kedden Budapestre érkezett s azóta a fővárosban tartózkodik. Tisza István gróf fenn járt a Nemzeti Társaskörben s érintkezett híveivel is, azonban a politikáról nem nyilatkozott.

Hírek Lukács Lászlóról.

Budapest, szept. 23. (A „Torontál” eredeti távirata.) A függetlenségi pártkörben tegnap este igen sokan voltak fenn és azt a hírt korpoalták, hogy a kibontakozásra mégis csak Lukács László fog megbízatást nyerni. Azt beszélik, hogy a pártkörben szimpatikusan fogadták a Lukács Lászlóról szóló hírt és sokan azon a véleményen voltak, hogy Lukács László közreműködése a kibontakozásban lehetséges, ha tisztességes feltételekkel jön és meghatalmazása lesz arra, hogy az önálló bank felállítására az előkészületek megtehetőek legyenek.

A kibontakozás.

Budapest, szept. 23. (A „Torontál” eredeti távirata.) A „Neue Freie Presse” legutóbbi számában hosszabb cikkben emlékezik meg Wekerlének a közös kabinet tagjaival folytatott legutóbbi értekezleteiről. Ezeknek az eredménye az, — mondja a lap — hogy most már érdemleges tárgyalás alá fogják venni Wekerlének a kibontakozás ügyében tett előterjesztéseit, a miből önként következnek az, hogy a Wekerle-féle kibontakozási tervet most már nem tartják egészen keresztülvihetetlennek, mint azelőtt, hanem komolyan számolnak vele. Az erre vonatkozó tárgyalások a cikk szerint hosszabb időt fognak igénybe venni s már eleve is ki van zárva az az eshetőség, hogy a helyzet e hó 28-ig tisztázódjék, mert Wekerle mostanában mindenféle előértekezlettel és kormányzási ügyekkel lesz elfoglalva s bajosan fog időt vehetni magának arra, hogy egy héten belül Bécsbe utazzon. Ebből kitetszik az, hogy a jelenlegi kabinet a tárgyalásokat a legkésőbb szeptember 28-ig beadandó lemondása után, mint az ügyek ideiglenes vezetésével megbízott

kormány fogja megkezdeni. A képviselőház a kormánynak azt a kívánságát, hogy a Ház az üléseit a válság megoldásáig napolja el, bizonyára teljesíteni fogja s e parlamenti szünet alatt fogják a kibontakozás ügyét tárgyalni.

A német kancellár Olaszországban.

Budapest, szept. 23. (A „Torontál” ered. távirata.) Mint Rómából jelentik, megbízható forrásból vett értesülések szerint Bethmann-Hollweg német birodalmi kancellár a napokban Desio-ban meg fogja látogatni Tittoni olasz külügyminisztert. Más jelentések azt állítják, hogy a kancellár és Tittoni találkozása Rómában lesz.

Pusztító viharok Mexikóban.

Budapest, szept. 23. (A „Torontál” eredeti távirata.) Mint Newyorkból jelentik, Mexikó partvidékein irtózatos orkán pusztított, amelynek több mint 300 ember esett áldozatul.

Határidő-üzet.

Budapest, szept. 23. (A nagybecskereki Lloyd-társulat távirata.) A mai tőzsdén déli zárlatkor a következő árakat jegyezték: Buza (októberre) 27.70 — — — Buza (áprilisra) 28.02 — — — Rozs (októberre) 18.12 — — — Zab (októberre) 14.86 — — — Tengeri (októberre) 14.10 — — —

Esküdtészek.

Esküdtészeki tárgyalások.

A nagybecskereki esküdtészeki tárgyalások októberben kezdődnek s az első esküdtészeki tárgyalást október hó 4-én délelőtt 9 órakor tartják meg. Az októberi esküdtészeki ciklus nem ígérkezik valami nagyon mozgalmassnak, a mennyiben különösen érdekes ügyek nem kerülnek tárgyalásra. Junker János törvényszéki bíró eddig csak két bűntügyet tüzött ki tárgyalásra, melyek a következők:

Október hó 4-én: Szándékos emberölés büntetével vádolt Lantás Trifun és Csáki József szerbeleméri lakosok bűntügye.

Október hó 5-én: Halált okozó súlyos testi sértés büntetével vádolt Veszkov Péter karlovai lakos bűntügyével foglalkozik majd az esküdtészek.

A többi még esetleg tárgyalásra kitűzendő bűntügyeket legközelebbi alkommal közöljük.

A készáru jegyzése a tőzsdén.

Buza	kilós	ára 100 kg.	kilós	ára 100 kg.
Tiszavidéki	75	—	79	23.90—29.30
„	76	—	80	28.—29.50
„	77	28.20—28.45	81	—
„	78	28.40—28.70	82	—
Fejérmegyei	75	—	79	28.60—28.80
„	76	—	80	28.30—29.20
„	77	28.—28.30	81	—
„	78	28.20—28.50	82	—
Pestvidéki	75	—	79	28.70—29.—
„	76	—	80	28.90—29.35
„	77	28.20—28.40	81	—
„	78	28.30—28.60	82	—
Bánási	75	—	79	28.80—29.05
„	76	—	80	28.—29.35
„	77	28.20—28.45	81	—
„	78	28.40—28.70	82	—
Bácskai	75	—	79	28.90—29.30
„	76	—	80	29.—29.50
„	77	28.20—28.45	81	—
„	78	28.40—28.70	82	—
Rozs I. rendű uj	—	—	—	19.45—19.70
„ középminőségű uj	—	—	—	19.25—19.35
Árpa takarmány I. rendű	—	—	—	14.75—15.05
„ II. rendű	—	—	—	14.40—14.60
Zab I. rendű	—	—	—	15.30—15.60
„ II. rendű	—	—	—	14.70—15.10
Tengeri belföldi uj	—	—	—	15.20—15.40
Korpa	—	—	—	—
Köles	—	—	—	—

Felelős szerkesztő: SOMFAI JÁNOS.

Nyíltér.

E rovat alatt közölttekért nem vállal felelősséget a szerk.

HÁZELADÁS.

Deák Ferenc-u. 7. sz. a. levő házamat előnyös fizetési feltételek mellett eladom. A ház áll 8 szobából, kényelmes mellékhelyiségekkel, villanyvilágítással s nagyon szépen parkirozott udvarral.

SOLYMOSSYNE BRAJER MARIA.

25435/1009. sz. Torontálvármegye alispánjától.

Hirdetmény.

Torontálvármegye törvényhatósági bizottsága 1909. évi szeptember 14-én kelt 1499. kgy. 25435/1909. sz. határozatával a „Munkácsi” fogházépületnek kulturbázisá leendő átalakítását 149.447 kor. 11 fillér összeg erejéig engedélyezte.

A fentemlített munkálat foganatosításának biztosítása céljából az 1909. évi október 14-ik napjának d. e. II. órájára a torontálvármegye alispáni hivatal helyiségében tartandó zárt ajánlati versenytárgyalás hirdettetik.

A versenyezni óhajtok felhivatnak, hogy a fentebbi munkálat végrehajtásának elvállalására vonatkozó, az engedélyezett költség után számítandó s a részletes feltételekben előírt 5%-nyi bányapénzzel ellátott zárt ajánlataikat kitűzött nap 10 órájáig a nevezett hivatalhoz annyiival inkább igyekezzenek beadni, mivel a későbbben érkezettek figyelembe nem fognak vétetni.

A szóban forgó munkálatra vonatkozó műszaki művelet és részletes feltételek a vármegyeház I. em. 17. sz. irodában a rendes hivatalos órákban naponként megtekinthetők.

Nagybecskerek, 1909. évi szept. 18.

Az alispán helyett:

Kéler Akos,
főügyész.

875-3.2

Ügyvédi irodámat

Nagybecskereken, a volt Stassik-féle házban megnyitottam.

Dr. Nedelykovics Milán

ügyvéd
Nagybecskerek.

868-3.3

UJ VÁLLALAT!

Tisztelt Cim!

Van szerencsénk becses tudomására adni, hogy mi folyó év augusztus hó 1-től kezdve egy üdvös bérletet nyitottunk és pedig villanyos szobacsengetyük működésének épségbeni tartásáról.

A bérlet a következőkből áll:

Minden egyes szoba vagy mellékhelyiség után egy egész évre 1 (egy) korona díj fizetendő. Lakások, melyek 8 szobán felül rendelkeznek, továbbá középületek városokban és községekben, nemkülönbén a házitelefonsok jókarbantartása külön megállapodás tárgyát képezik. A díj negyedévenként előre fizetendő.

Ezen fizetéssel szemben mi szavatolunk a csengőknek a jó működéséért.

Az anyagot, ugymint: szálmiaksó, horgany, szénszorító, szén (de huzal nélkül), mi szolgáltatjuk díjmentesen a bérlet fejében. Azonban, ahol a bérlet kezdetén pótlás szükségeltetnek — mert csakis használható állapotban levő csengők vétetnek át — mi az ilyen hiányos villanyos szobacsengőkhöz a szükségeltető anyagokat gyári áron szállítjuk csekély munkadíj felszámítása mellett (csakis évi előfizetőknek); végül új bevezetéseket is eszközölünk.

Kiváló tisztelettel

KINDL F. ES TÁRSA,

az állami elemi iskola épületében, a vármegyeházával szemben.

Telefon 189. sz.

768-10.9

Telefon 189. sz.

Vonatok érkezése és indulása

Nagybecskerekre, illetve Nagybecskerekéről.

Érvényes 1909. május hó 1-től.

Erkezik:

a) A nagybecskereki pályaudvarra:

Temesvár, Verseez, Zsombolyáról: délelőtt 9 óra 23 p.
Pancsováról: délután 5 óra 15 p.
Budapest—Szegedről: reggel 7 óra 18 p.; délután 5:50 óra
Szegedről: (mórtokocsi) d. e. 9 óra 47 perc.
Budapest—Nagykikindáról: este 9 óra 50 perc.

b) A nagybecskerek-bégaparti pályaudvarra:

Zsombolyáról, Verseezről, Alibunárról és Temesvárról: este 8 óra 05 perc.
Módosról: minden kedden, pénteken és vasárnapon reggel 6 óra 30 perc.
Pancsováról: reggel 8 óra 27 perc.
Zsombolyáról: (keskenyvágányu vonal) reggel 8 óra 23 p. délután 4 óra 10 perc, este 9 óra 02 perc.

Indul:

a) A nagybecskereki pályaudvarról:

Pancsovára: délelőtt 8 óra 10 p.; este 7 óra 5 p.
Szeged—Budapestre: d. e. 9 óra 50 p.; este 6 óra 13 p.
Szegedre: (motorkocsi) délután 1 óra 15 perc.
Nagykikinda—Budapestre: reggel 6 óra 7 p.

b) A nagybecskerek-bégaparti pályaudvarról:

Zsombolya, Temesvár, Verseez: délután 4 óra 15 p.
Temesvár, Verseez, Antalfalva—Pancsova és Alibunárra reggel 3 óra 33 perc.
Zsombolyára: (keskenyvágányu vonal) reggel 2 óra 26 p. délelőtt 11 óra 55 p., délután 5 óra 25 perc.
Módosra minden kedden, pénteken és vasárnapon d. e. 11 óra 38 perc.
Módosról—Temesvárra: minden kedden, pénteken és vasárnapon 2 óra 10 p. délután.
Temesvárról—Módosig: minden kedden, pénteken és vasárnapon indul Temesvárról 11 óra délelőtt.
Módosról—Zsombolyára: minden kedden, pénteken és vasárnapon délután 2 órakor.
Zsombolyáról—Módosra: minden kedden, pénteken és vasárnapon délután 5 óra 30 perc.

16653/1909. sz. Nagybecskerek rt. város polgármesterétől.

Versenytárgyalási hirdetmény.

Nagybecskerek város tanácsa a városi mérleg kezelésének bérbeadása céljából zárt ajánlati versenytárgyalást tart.

Felhívja a versenyen részt venni óhajtozókat, hogy zárt ajánlataikat 1909. évi október 1-ső napjának déli 12 órájáig a városi II. tanácsnoki irodában beadják, ahol az ügyre vonatkozó felvilágosítások is kaphatók.

Nagybecskerek, 1909. évi szept. 22.

Dr. Perisics Zoltán,
polgármester.

877-1.1

**Elköltözés miatt
azonnal eladó
ebédlő és háló-
szoba, valamint
egyebutórok.**

Bővebbet Gizella-part 4. sz. alatt.
865-X 1

HIRDETÉSEK

FELVÉTEK A

„TORONTÁL”

KIADÓHIVATALBAN.

ELADÓ.

Tükrös előszobafal
eladó

Deák Ferenc-utca 7. sz.

585-x 40

1909. évi május hó 1-étől állandóan kapható!

Magyar forrás. **Hugyhajtó és hugsavoldó** Magyar forrás.

SZULTÁN-FORRÁS

Nagyon kellemes, tiszta ízű, szénsavban gazdag, dus Lithion-tartalmu ásványvíz.

Gyógyító és üdítő ital.

Dus Lithion-tartalma következtében sikerrel alkalmazható vese-, húgykő- és hólyaghajok esetében, továbbá a légző- és emésztő-szervek hurutos bajainak gyógyítására.

SZULTÁN Lithion-gyógyforrás-vállalat.

Kutkezelőség és központi iroda: **EPERJES**. Igazgatóság: **BUDAPEST, VI., Ferenc József-rakpart 22.** — Kapható már külföldön is a következő városokban: Brüsszelben, Páris, London, Newyork, Ostendében.

Telefon Eperjesen: 74.

Telefon Budapesten III-93.

Főraktár Nagybecskereken: **Ro'sa Béla** fűszerkereskedésében és azonkívül mindenütt kapható.

703-100.75